

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת גיטין

דפים מט - נה, פרשת משפטים תשע"ו

דרך ישרה תמצית הדף

פרק חמישי - הניזקין

דף מ"ט

*תיקון העולם. *פרעון מקרקעות. *המח' במיטב. *כתיבה בבינונית.

- א. תקנות משום תקון העולם 1. ניזקין בעידית, בע"ח בבינונית, וכתובה בזיבורית ולר"מ בבינונית. 2. אין נפרעין ממשועבדים כשיש ב"ח. 3. נפרעים מנכסי יתומין רק מזיבורית. 4. לא מוציאים ממשועבדים לאכילת פירות שבח קרקעות ומזון אשה ובנות. 5. מוצא מציאה לא ישבע. 6. שבועת אפוטרופוס, במינוהו ב"ד או אבי יתומין.
- ב. פרעון מקרקעות 1. ניזקין בעידית, לר"ע מפני תיקון העולם ולר"ש קמ"ל לעידית דמזיק, או קאמר דטעמא דקרא להרתיע המזיקים. 2. בע"ח בבינונית, שלא יקפוץ להלוות כשרואה שדה נאה, ואינו בזיבורית כדי שלא תנעול דלת. 3. כתובה בזיבורית, שאשה רוצה יותר להנשא, וכן איש מוציא לרצונו, לכן אין כתובה מהאשה מתי שהיא רוצה להתגרש.
- ג. מח' ר"ש ור"ע 1. עידית דניזק בזיבורית דמזיק, לר"ש בדניזק מגז"ש שדהו, ולר"ע בדמזיק מקרא שדהו. 2. ק"ו להקדש, בנגח שור הדיוט להקדש, דמשלם נזק שלם כרשב"מ וישלם ממיטב, ולר"ש פטור כרבנן.
- ד. למר זוטרא כתובת אשה בבינונית, ורק מיתמי בזיבורית, ומייתי 1. מיתמי הכל מזיבורית, ודחי איצטריך משום חינא. 2. לר"מ כתובת אשה בבינונית והיינו מהבעל, ודחי מיתמי ומשום חינא. 3. מתני' דכתובה בזיבורית ומיתמי הרי אף ניזקין בזיבורית, ודחי בערב לבנו על נזקין בע"ח וכתובה, ודינה בזיבורית משום דגביא לאחר מיתה. 4. עיקר התקנה הואיל שרוצה להנשא ולא משום יתמי, תיובתא.

דף נ'

*שט"ח על יתומין. *דיניהם. *שעבוד ולאחריו.

- א. שט"ח על יתומין שכתוב בו עידית, פליגי אי נותנין זיבורית או בעידית. ומייתי 1. בע"ח בבינונית ומיתמי בזיבורית, ודחי דאוקמוה אדאורייתא. 2. ניזקין בזיבורית אף דמדאורייתא בעידית, ודחי

בעידית דניזק ולא דמזיק דהוי מדרבנן. 3. נפרעין מנכסי יתומין מזיבורית ואפילו הן עידיית, ודחי היכא דשפאי וקפצה מלפניו העידיית שסכמו.

ב. דינ יתומים 1. בשבועה אפילו גדולים, דלגבי מילי דאביו הוי כקטן. 2. בזיבורית, בעי אי תקנו רק לקטנים, ולהלכה משום דליכא נעילת דלת תקנו אף לגדולים.

ג. שעבוד מחמת מתנה ושייר זיבורית בעי אי חשיב כלקוחות משום דיש לו הנאה, ומייתי דגבי מתנה ולאחריו לפלוני גובים מהאחרון ש"מ תקנו אף במתנה, ודחי לעולם לא תקנו ואיירי 1. תנו היינו בחובי ואיכא מלוה על פה ושטר צואה. 2. איירי במתנה ובקרקעות שוות האחרון נפסד. 3. גובה מהזיבורית, והאחרון נותן לבעל הזיבורית, והאחרון נפסד.

פרק נ"א

*שעבוד במזונות. *הטעם. *מציאה. *מנה לאביו.*

א. הטעמים דמזון האשה והבנות לא גובה ממשעבדי 1. שאינם כתובין 2. אינם קצובין. 3. דלא קדים.

ב. השמועות בטעמא דמזונות 1. לר"ח פרנסה מוציאי ממשעבדי אף דלא כתיבא, ודחי דכאילו כתוב כיון דיש לזה קול. 2. בת אשתו נזונת ממשעבדי והוי קצוב ולא כתוב, ודחי דהקנה לה, ולבתו לא מהני קנין דשמא התפיס לה צררי. 3. קדם שטר של ראשון למקח שני גובה ממשעבדי, ש"מ טעמא משום דקדים. 4. למסקנא קצובין או כתובין מח' תנאים.

ג. דינ מציאה לר' יצחק 1. שני כיסים קשורים ומודה באחד ישבע, דהוי ברי. 2. ב' שוורים קשורים לא ישבע דיתכן שנפרדו. 3. ב' שורים קשורים ואומר שהשיב אחד ישבע, וליכא תקון העולם.

ד. מנה לאביו והאכלתיהו פרס ישבע 1. להו"א בטוענו קטן. 2. למסקנא דלא מעיז פניו, ולכן לא נחשב משיב אבידה בביר.

פרק נ"ב

*אפוטרופוס. *אינו רשאי. *המעשים. *נכסי יתומין כהקדש. *שבועת אפוטרופוס.

א. דיני אפוטרופוס 1. תורמין לאכול ולא להניח. 2. מוכרים (6) בהמה עבדים שפחות בתים שדות וכרמים כדי להאכיל. 3. מוכרים פירות ינות שמנים וסלתות. 4. עושין להם (5) לולב ערבה סוכה ציצית שופר. 5. לוקחים להם ס"ת תפלין מזוזות ומגילה. 6. אין נותנים בשביל צדקה שבויין ואבלים. 7. פליגי אי מחשב עמו באחרונה. 8. אין ממנים לכך נשים עבדים וקטנים, אא"כ מינן אבי יתומין.

ב. אפוטרופוס לא ראשי לעשות בנכסים 1. לדון לחוב ע"מ לזכות. 2. למכור ברחוק עבור קרוב או רעה ליפה. 3. למכור שדות לעבדים. 4. למכור עבדים לשדות, פליגי. 5. להוציא עבדים לחרות בנתן דמים, מחלוקת.

ג. מעשי אפוטרופוס 1. מכר קרקע לקנות עבדים, ור"מ מחה אף שהיה נגד חלום. 2. מכר קרקע לשורים והתיר לו, דשור ג"כ נקרא שדה. 3. הוצאת אפוטרופוס: מתלבש משל יתמי שישתמעו מליה, אכיל ושתי שמא מציאה, אבל אם יש עדים שמפסיד יסלקוהו.

ד. נכסי יתומין כהקדש דקונה בכסף ולא במשיכה 1. משכו פירות והתיקר הוי ברשותם, ובהזול לא הפסידו שלא יחמיר מהקדש. 2. משכו פירות ליתמי, אם התיקר לא הפסידו דלא יחמיר מהקדש, ואם הזול לא קנו שמא לא יתנו להם עד שיתנו זוזי ויפסידו. 3. נתנו זוזי, אם הזול לא יפסידו דלא יחמיר מהקדש, ובהוקר לא הרויחו שמא יאמרו נשרפו חטיכם בעליה. 4. נתנו להם זוזי אפירי,

התייקר לא הפסידו דלא יחמיר מהקדש, וזול לא הרויחו, דהויא להם רעה שלא יביאו להם כסף מתי שיצטרכו.

- ה. שבועת אפוטרופוס 1. לת"ק מינהו אבי יתומים ישבע כיון דהיה לו הנאה מאביהם, ובב"ד לא ישבע דעשה טובה לב"ד. 2. לאבא שאול מינוהו ב"ד ישבע דיש לו הנאה שנאמן לב"ד, ובמינה באביהם לא ישבע משום שעשה לו טובה. 3. לראב"י בתרויהו ישבע, דאיכא הנאה מאביהם ומב"ד.

סדרה נ"ג

* מנסך. * הצריכותא. * היזק שאינו ניכר.

- א. מטמא מדמע ומנסך בשוגג פטור ובמזיד חייב, ומאי מנסך 1. לרב ממש, וקנה בשעת הגבהה ואח"כ מתחייב, ולשמואל פטור דקלב"מ. 2. לשמואל מערב, ולרב הינו מדמע ולשמואל התם הוי קנסא.
- ב. הצריכותא 1. במטמא מדמע ומנסך מטמא הו"א דמפסיד תרומה וגורם טומאה לחולין בא"י ואסור, מדמע שכח, ומנסך קלב"מ. 2. למ"ד דתקנו מדמע רק לבסוף, מנסך קלב"מ, מטמא לא מפסיד לגמרי, ומדמע הפסד מועט.

- ג. היזק שאינו ניכר פליגי, והמקרים 1. מטמא, למ"ד הוי היזק פטור שוגג כדי שיודיע, ולמ"ד אינו היזק מזיד חייב שלא יטמא ויפטור. 2. כהנים שפגלו מזידין חייבין, דהוי היזק שאינו ניכר, ופליגי אי קאי תיקון העולם על מזידין או שוגגין. 3. עושה מלאכה במי חטאת ופרת חטאת פטור מדיני אדם, ודחי בגרמא, במכנים ע"מ שתינק ותדוש ושקל משקולות כנגדו והסיח דעתו. 4. גזל מטבע שנפסל אומר הרש"ל, ש"מ אינו היזק ותיובתא לאידך. 5. מח' תנאים במטמא בשוגג אי חייב או פטור, להו"א בהיזק שאינו ניכר, ודחי דפליגי בשוגג אטו מזיד.

סדרה נ"ד

* שוגג אטו מזיד. * נאמנות לאסור.

- א. גזירת שוגג אטו מזיד 1. מטמא ומדמע, ר"מ גזר ומחייב שוגג, ור"י פוטר ולא גזר. 2. מבשל בשבת, לר"מ שוגג יאכל ולר"י לא. ותירץ דר"מ קניס בדרבנן דצריך חיזוק, ור"י קניס בדאוריתא דחמיר.
3. מנסך דדאוריתא, ר"מ גזר משום חומרא דע"ז, ור"י לא גזר דבדילי מיניה משום חומריה. 4. נוטע בשבת לר"מ יקיים ולר"י יעקור, ובשביעית לר"י יקיים ולר"מ יעקור. ומתריך לר"מ ישראל מונין לשביעית ולא לשבתות ולא נחשדו ישראל על שבתות, ובאתריה דר"י חמיר שביעית. 5. אכל תרומה טהורה ושילם חולין טמאין, ר"מ לא קניס אף דהוי דרבנן, ודחי דגברא מתכוון לשלם. 6. דם שננטמא וזרקו בשוגג, דגברא לכפורי מכוון. 7. מעשר בשבת בשוגג יאכל, ודחי דגברא מכוון לתקוני. 8. מטביל כלים בשבת, גברא לתקן כליו מכוון. 9. ביטול לכתחילה דרבנן ובנפלו ונתפצעו ר"י גזר דלא יעלו, ודחי דר"י חיש להערמה.

- ב. נאמנות לאסור 1. בטהרות שננטמאו, בזמן שעושה נאמן ואח"כ לא נאמן. וטעמא משום דבידו, או איירי דראהו ולא אמר לו שננטמא ורק אח"כ ראהו שוב ואמר. 2. אמר שננטמא ביום פלוני פליגי אם נאמן, ומיתי מכה"ג ביו"כ שנמצא לבדו ונאמן לומר שפיגל, ודחי דלמא אומר בקול ורואים את עבודתו דרך פשפש. 3. ס"ת לשמה וכתב האזכרות שלא לשמה והס"ת ביד הלוקח כשר והפסיד שכרו, שמא חשב שיפסיד רק שכר האזכרות. 4. אמר שלא עיבד הגוילין לשמה אף דס"ת ביד לוקח פסול, דיודע שיפסיד כל שכרו, ש"מ דאומר אמת.

סדרה נ"ה

*ר"י בן גודגדא. *ארבעה חורבנות.

א. עדויות ר"י בן גודגדא: 1. חרשת שהשיאה אביה יוצאה בגט, דאשה א"צ רצונה להתגרש, דאף באמר לה כנסי שט"ח אם הראה לעדים שמגרשה הוא מגורשת. 2. קטנה בת ישראל שנישאת אוכלת בתרומה דרבנן, וחרשת לא, משום גזירת חרש בפקחת בתרומה דאוריתא. 3. מריש גזול, לב"ש מקעקע הבירה ומחזיר ולב"ה נותן דמיו מפני תקנת השבין. 4. חטאת גזולה מכפרת דלא נודע, למ"ד יאוש כדי לא קני שלא יתעצבו הכהנים ויהא המזבח בטל, ולמ"ד יאוש כדי קני בנודעה ושלא יאמרו מזבח אוכל גזולות ובגנב והקדיש מוקמינן ברשותו מדבריהם, כדי שיתחייב כרת מדאוריתא.

ב. ארבעה חורבנות: 1. ירושלים על קמצא ובר קמצא, שהוציאו מסעודתו וביזהו. 2. טור מלכא על תרנגולת שלפני חתן וכלה, והיו שם ששים רבוא עיירות ובהם כיוצאי מצרים. 3. כפר סכניא שבמצרים מצינו שהיו צדיקים: גבי ארוס וארוסתו, נחסר השער ובערו הזנות וחזר השער למקומו, והמעשה בלובן ביצה. 4. ביתר על דופן עגלה מעצי חופה.

שאלות לחזרה ושינון

פרק המישי - הניזקין

מ"ט

א. דיני אפטרופוס (8)	א. התקנות משום תיקון העולם (6)
ב. מה אפטרופוס לא רשאי לעשות בנכסים (5)	ב. פרעון מקרקעות (3)
ג. המעשים באפטרופוס (3)	ג. מחלוקת רי"ש ורי"ע (2)
ד. נכסי יתומין כהקדש, המקרים ומה הדין (4)	ד. מ"ד דכתובה בבינונית, והשמועות (4)
ה. שבועת האפטרופוס (3) ומ"ט.	ה. דף ב"ג
א. מאי מנסך (2)	א. המח' בשטר על יתומים שכתוב בו רביעית, והשמועות (3)
ב. הצריכותא במטמא מדמע ומנסך (2)	ב. דין יתומים (3)
ג. היזק שאינו ניכר, המח' והמקרים (5)	ג. האיבעיא בשעבוד מחמת מתנה, הראיה והדחיות (3)
ד. דף ב"ד	ד. נ"א
א. גזירת שוגג אטו מזיד והמקרים (9)	א. הטעמים דמזון האשה והבנות לא גובה ממשעבדי (3)
ב. נאמנות שאסור ומתי (4) ומ"ט.	ב. השמועות בטעמא דמזונות (4)
ד. דף ב"ה	ג. דין מציאה לר' יצחק (3)
א. עדויות ר"י בן גודגדא (4)	ד. מנה לאביך והאכלתיו פרס (2)
ב. ארבעה חורבנות (4)	ה. נ"ב

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב 📖	
	עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

☛ ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~174~

המערכת